



Peter Gregor

„Cesta je možná
společně,
ale nohy mě
bolí vlastní.“

Vážené posluchačky,
vážení posluchači,

rok se s rokem sešel a už jsou tu zase Vánoce. Nový rok se přehoupne do běžných dnů tak rychle, že než se nadějeme, skončí i náš akademický rok a budeme chystat program na další. Letošní akademický rok je však ve znamení oslav, a to 30. výročí založení Univerzity třetího věku na Filozofické fakultě, 25. výročí Asociace Univerzity třetího věku a také náš Klub v únoru 2009 dosáhne na desetileté výročí své činnosti.

Program klubu je sestaven z akcí, které jsou mimo hlavní nabídku kurzů a záměrem klubu je nabídnout našim posluchačům i další možnosti využívání svého volného času k poznávání zajímavostí jak formou vycházek, exkurzí, přednášek aj. Je mi velice líto, že už si nemůžeme poslechnout přednášející paní Martu Davouz a pana Jana Petránka, kteří nás v letošním roce opustili. Před Vánocemi jsme se rozloučili také s naší kolegyní, doc. PhDr. Soňou Hermochovou, CSc., která byla od vzniku klubu až do roku 2016 čestnou předsedkyní klubu.

Přeji Vám vše dobré do nového roku a těším se na spolupráci s Vámi

Anežka Brázdová

Obsah

<i>Aktuality z naší U3V</i>	2
<i>Celoživotní vzdělávání dospělých -dobrovolnický projekt aGAIN</i>	5
<i>Příspěvky našich posluchačů</i>	7
<i>Zajímavosti</i>	17
<i>Zábavný koutek</i>	19

UNIVERZITA TŘETÍHO VĚKU NA FILOZOFICKÉ FAKULTĚ UNIVERZITY KARLOVY SI PŘIPOMNĚLA 30 LET SVÉHO TRVÁNÍ

V pondělí 19. 11. 2018 se konalo v Malé aule Karolina slavnostní setkání u příležitosti 30. výročí založení U3V na FF UK. Setkání se zúčastnil p. doc. PhDr. Michal Pullmann, Ph.D., děkan fakulty, p. prof. PhDr. Martin Kovář, Ph.D., prorektor pro vnější vztahy UK, p. prof. Roman Prokop, CSc, prezident Asociace U3V ČR a další významní hosté.

Setkání zahájil prorektor pro vnější vztahy UK prof. Martin Kovář, který vyjádřil U3V FF UK podporu ze strany univerzity slovy: „Naše podpora Vašemu konání není nekonečná“, uvedl nekonvenčně, „je nicméně velká“.

Poté promluvil děkan Filozofické fakulty UK doc. PhDr. Michal Pullmann, Ph.D., který vývoj U3V na Filozofické fakultě demonstroval několika působivým čísly. Mezi jinými připomněl, že první běh U3V v roce 1988 navštěvovalo 86 posluchačů v 5-ti oborech. Nyní studuje v rámci U3V 4671 seniorů, kteří si mohou vybrat ze 70 vzdělávacích programů. Současně označil U3V za jednu z nejdůležitějších oblastí, již univerzita realizuje svou třetí roli, tedy přenos akademických činností a jejich výsledků do veřejného prostoru.

S hlavním projevem vystoupil p. PhDr. Jaroslav Valkoun, Ph.D., garant U3V za FF UK s přednáškou „30 let U3V na FF UK: ohlédnutí, milníky a výzvy.“ Část jeho vystoupení uvádíme:

Vážené dámy, vážení pánové,

mám tu čest a radost současně se zde s Vámi setkat a vystoupit s menším proslovem v rámci připomenutí 30-ti let U3V na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, kde edukace seniorů má dlouhou tradici, protože Univerzita třetího věku byla založena již v roce 1988 jako jedna z prvních v Československu. Jedna z nejstarších fakult Karlova učení – starobylá fakulta svobodných umění – se tak stala druhou fakultou naší Alma mater, která se začala systematicky věnovat vzdělávání seniorů.

Edukace seniorů v univerzitním prostředí představuje nejen zajímavou, ale i specifickou sféru vzdělávání. Není pochyb o tom, že aktivity v kurzech mají hluboký smysl a že v osobní rovině nemalé množství z Vás naváže nová přátelství, naplní je pocit spokojenosti, štěstí a v neposlední řadě lze i lakonicky říci, že nebudete sami. A to, že člověk, který je považován za „tvora společenského“, není sám, opuštěn a ponechán samotě je o to více důležité, když vezmeme v úvahu současné demografické trendy 21. století; stárnutí populace znamená pro nás nemalou výzvu, na kterou musíme nalézt adekvátní odpověď i v oblasti vzdělávání, a to jsou kurzy Univerzity třetího věku. Aktuální výzkumy nejen českých, ale i zahraničních vědců, kteří se zaměřují na otázky v oblasti geragogiky, upozorňují, že vzdělávací aktivity ve vyšším věku představují jeden z neopomenutelných aspektů, který nepochybně a nemalou měrou přispívá ke zlepšení a zkvalitnění života této věkové skupiny naší společnosti.

Naše U3V vzniklo před třiceti lety a z dnešního úhlu pohledu byly začátky systematické edukace seniorů skromné. V prvním ročníku studovalo 86 posluchačů v pěti oborech – historie, sociologie, filozofie, archeologie a umění. Již tehdy se dospělo k závěru, že pro seniorskou výuku budou k dispozici největší posluchárny v pátek, a proto je poslední den v týdnu u nás i „dnem U3V“ dodnes. Nicméně zásadní rozdíl je po třiceti letech v tom, že nyní studuje U3V na FF UK okolo 4600 seniorů a v nabídce je na 70 vzdělávacích programů. Z hlediska počtu účastníků kurzů je tak naše U3V jedna z největších v republice. Vzdělávací kurzy Univerzity třetího věku na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy přirozeně nabízí z humanitního úhlu pohledu odpovídající různorodost, aby si z nich mohli vybrat všichni zájemci, kteří si přejí ve vyšším věku obohatit se o nové poznatky a zpestřit si přednáškami a semináři každodenní stereotyp.

Pravidla pro studium U3V na FF UK se v podstatě nezměnila – podmínkou je ukončené středoškolské vzdělání s maturitou a důchodový věk. Výjimku tvoří občané v invalidním důchodu, kteří se mohou stát posluchači U3V bez ohledu na věkovou hranici. Uchazeč si může zapsat neomezený počet kurzů. Věkové složení posluchačů U3V se pohybuje zejména od 60 do 90 let.

Agendu U3V má ve své gesci již od svého založení v roce 2007 Centrum dalšího vzdělávání Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, které vytváří vzdělávací, komunikační, informační a koordinační zázemí pro systematický rozvoj celoživotního vzdělávání, jehož nedílnou součástí U3V je, poskytuje související organizační, poradenské a informační služby a zabezpečuje programy vzdělávání seniorů v rámci U3V.

Výběr oborů v rámci U3V na FF UK je velmi rozsáhlý a rozmanitý. Programy U3V jsou koncipovány jako jednosemestrální, dvousemestrální nebo i výjimečně třísemestrální. Tvoří je cyklus přednášek tematicky zaměřených podle oborů akreditovaných v rámci studijních programů (1 program zahrnuje cca 50 až 290 posluchačů). Specializované nadstavbové semináře či workshopy pro absolventy základních programů, stejně jako jazykové kurzy jsou určeny pro maximálně 25 osob. Podmínkou pro získání osvědčení o absolvování programu je předložení desetistránkové závěrečné písemné práce nebo úspěšné vypracování písemného testu. Úspěšní absolventi U3V se každoročně setkávají na slavnostním zakončení studia U3V ve velké aule staroslavného Karolina. Vzdělávací programy se realizují v oborech archivnictví a pomocné vědy historické, český jazyk, cizí jazyky, dějiny umění, divadelní věda, egyptologie, etnologie, historie, hudební věda, informační studia a knihovnictví, klasická archeologie, pravěká a raně středověká archeologie, překladatelství, pedagogika, psychologie a sociologie a dalších.

Edukace seniorů není vždy jen o přednáškách a seminářích. Je to také o spolupráci, setkávání a sdílení zkušeností a zážitků. V roce 2013 se FF UK zapojila do dvouletého dobrovolnického programu Grundtvig, který byl v rámci Programu celoživotního učení zaměřen na výukové a vzdělávací potřeby osob ve všech formách vzdělávání dospělých a na instituce a organizace nabízející nebo podporující toto vzdělávání. Ve spolupráci s Žilinskou univerzitou v Žilině byl připraven pilotní projekt, který probíhal formou vzájemné výměny dobrovolníků ve věku 50+ a umožňoval vyzkoušet si dobrovolnickou činnost v jiné evropské zemi, předávat své znalosti druhým a, v neposlední řadě, získat nové životní zkušenosti.

Pokračuje taktéž rozvoj dalších aktivit především ve spolupráci s Klubem absolventů a posluchačů U3V na FF UK, který byl založen v roce 2008 pod patronací Centra dalšího vzdělávání, z vlastní aktivity seniorů, kteří cítili jako naši absolventi přirozený pocit sounáležitosti s fakultním a univerzitním životem. Cílem členů klubu je pomoci „zaplnit volný čas“ seniorů i podpořit vytváření

dalších kontaktů a sociálních vazeb mezi posluchači. Klub má výukovou, vycházkovou a kulturní sekci. V minulých letech proběhlo nespočet akcí ve formě besed, přednášek významných osobností, vycházek i kulturních akcí; dokonce došlo i k založení vlastního internetového časopisu.

Na jedné straně celoživotní vzdělávání rozšiřuje znalosti, dovednosti a kompetence absolventů, na straně druhé nelze opomenout, že výraznou měrou přispívá i k upevnění jejich duševního a fyzického zdraví. Pravidelná setkání a komunikace posluchačů a posluchaček mezi sebou a s vyučujícími nejenže napomáhají předcházet pocitům sociální izolace a osamocení, ale přispívají i k udržení intelektu na vysoké úrovni, což je dnes potřebné i k tomu, aby bylo možné porozumět moderní době.

Mohlo by se zdát, že edukace seniorů je pouhý či jakýsi módní trend. Není tomu tak. Všichni, kteří jsme se tu dnes sešli při příležitosti připomenutí 30-ti let U3V na naší fakultě, pohlížíme na vzdělávání seniorů v univerzitním prostředí jako na společenskou výzvu a na přirozenou součást často skloňované tzv. třetí role, v rámci které univerzity neplní pouze základní úlohu ve vzdělávací soustavě, ale jsou i aktivními aktéry ve veřejném prostoru.

Na závěr svého vystoupení p. PhDr. Valkoun, Ph.D., poděkoval své předchůdkyni, emeritní garantce U3V dr. Evě Drlíkové, která tuto funkci vykonávala více než 10 let.



Slavnostní setkání bylo zakončeno komentovanou prohlídkou historických prostor Karolina, které se skvěle zhostil p. Ing. Petr Macek, Ph.D., garant U3V za Ústav pro dějiny umění FF UK.



ČARO KRÁTKÝCH DNÍ A DLHÝCH VEČEROV

Po dlhých, teplých a slnečných dňoch, rýchlo ubehli aj dni farebnej jesene. Naposledy nás príroda ešte pohladila rukami babieho leta, ovzdušie prevíňala sviežosťou dažďov a neskôr svojou sychravosťou a chladom nakoniec ju necháva tíško zaspávať pred prichádzajúcou sa zimou.

Obdobie dlhých nocí a krátkych dní sa zakráda nenápadne. Slepáčím krokom deň, čo deň tma získava prevahu nad denným svetlom.

Nie je to však dôvod pre smútok, pretože pravdou je, že čas, keď niečo končí, je zároveň začiatkom čohosi nového. Plavky, krátke sukne, „kraťasy“ a vzdušné tričká už sme odložili na čas do skrine a zamenili ich za teplé oblečenie. Chladené nápoje strieda horúci čaj, horúca polievka či varené víno. Aj používanie dáždnikov v tomto období je omnoho častejšie ako inokedy v roku. Poniektorí z nás v lekárni hádam aj začali nakupovať čaje a „medikamenty“ proti prechladnutiu.

Pochmúrne dni v nás vyvolajú chvíle nostalgie. Na prvý pohľad sa môže zdať, že nás nečaká nič príjemné. Všetok opak je pravdou, pretože každé ročné obdobie má však svoje osobitosti, svoje čaro.

Posledné dva mesiace roka, ktoré sú v znamení krátkych dní a dlhých nocí, chladného počasia sú aj obdobím príprav na azda najkrajšie sviatky roka – Vianoce. Je to obdobie zhonu, kedy naháňame čas, stále niečo nakupujeme a mnohí z nás sa snažia aj uzavrieť všetky naše predsavzatia i povinnosti do zdarného konca.

Avšak z iného uhla pohľadu v tomto období môžeme si vychutnávať poobedňajšie prechádzky, okúsiť **prvý, druhý a ďalší sneh**, navštevovať hodové a jarmočné slávnosti či **predvianočné trhy s ochutnávkou vianočného punču**. Mnohí z nás sa tešia na adventné koncerty, kedy nastáva čas upokojiť myseľ, poriadne sa nadýchnuť a aspoň na chvíľu zabudnúť na starosti bežného života. Skrátka nastal čas na relax duše i tela, ktorým v chladných dňoch môžeme dobíjať chýbajúcu energiu a zohriať skrehnuté telo. Počas chladných zimných dní priam spoľahlivo zahreje nielen relaxačný horúci kúpeľ, či už doma vo vlastnej vani alebo v aguaparkoch, či kúpeľoch, ale aj sauna, čo zaručuje lepší a pokojnejší spánok „ako v bavlnke“.

Aj doma máme šancu na spestrenie si dlhých večerov

Posedenie pri sviečke a šálke teplého čaju je zaručený spôsob, ako vnieť do domácnosti viac tepla, pokoja a romantiku, kým vonku neúprosne zúri chlad a zima.

Počas dlhých večerov možno dobre padne ešte aj toto...Čo takto zakutrať sa do postele a prečítať si všetky knihy, ktoré ostali po celý rok v zabudnutí?...

K tomu pripájam aj trochu decembrových/prosincových pranostík. Možno sa niečo z nich aj naplní....:

Čo v decembri/v prosinci nespravíš, v januári/v lednu nedohoníš...

Keď v decembri/v prosinci mrzne a sneží, úrodný rok na to beží...

Studený december/prosinec, skorá jar...

Na suchý december/prosinec nasleduje suchá jar...

Zelené Vianoce, biela Veľká noc...



Autor :
Medovka
Ing. Anna Frličková
Študentka U3V pri ŽU v Žiline
Absolventka projektu GAIN – Grundtvig



Príspevky našich posluchačů

CESTA NA MĚSÍC

Na začátku roku 2018 byl v Městské knihovně pro posluchače Univerzity třetího věku Filozofické fakulty Univerzity Karlovy uveden filmový dokument, který v roce 2015 natočil pro Českou televizi pan Marek Dobeš pod názvem

„Cesta na Měsíc“.

Dokument zachycuje autentickou formou příběh seniorů z Domova důchodců v Onšově a jejich cesty na Měsíc - od samého zrodu až po famózní dojezd do cíle.

Hlavní myšlenka vznikla díky sponzorskému daru, který DDO obdržel pro personál v roce 1998, a tím byl rotoped. Postupně tak vznikal nápad nejen zlepšovat klientům jejich kondici, ale i zapisovat jim ujeté kilometry, aby nezačínali stále od nuly a mohli si tak pomyslně určit cíle své cesty. Díky tomuto nápadu jedna z cestovatelek ujela tisíc kilometrů, což přibližně odpovídá cestě do Holandska. Proto si začali klást další cíle, mezi nimiž byla Paříž či Cesta kolem světa. Ujeté kilometry se posléze sčítaly dohromady všem účastníkům a tak začala netradiční myšlenka, která splnila sen všem cestovatelům, a to v podobě cesty na Měsíc.

Dokument z dílny M. Dobeše Cesta na Měsíc se nevěnuje pouze finálním kilometrům cesty, ale i dalším aktivitám uživatelů, mezi které patří jejich vlastní divadelní hra Neodeslané dopisy, fotografické vernisáže apod.

Filmový dokument z Domova důchodců v Onšově je především o tom, že i v domově seniorů můžou lidé žít naplno a denně čelit novým výzvám. Film je o nadhledu a energii, se kterými mohou senioři objevit novou motivaci k plnohodnotnému prožívání svých zasloužených dní odpočinku.

(an)



JAK (NE)OKLAMAT BABIČKU

Moje babička a děda z matčiny strany byli obyčejní lidé a já jsem u nich v podstatě vyrostla. Školky v našem hornickém městě nebyly. Manželky horníků do práce nechodily, staraly se o domácnost a děti. Můj tatínek nepracoval jako horník v dole a tudíž měl malý plat a tak musela vzdor pohrdání okolí do práce i maminka. A tak co se mnou, když byli v práci dlouho do odpoledne.

Chodila jsem tedy k prarodičům. Tam se mi líbilo. Děda v ložnici stále ladil různé stanice na starém rádiu. Škvrčelo to a šumělo, ale bavilo ho to hodiny. Děda byl kuřák (doma kouřit nesměl). Hotové cigarety byly pro něho moc drahé, a tak se balily nebo plnily. Koupil si tzv. dutinky a nasekaný tabák, a plničkou se tabák natlačil do dutinky. To jsem dělala s velkým zaujetím já. A víte, že mě tehdy nikdy nenapadlo to zkusit? Byla jsem ještě moc malá. Babička byla prostá žena jen se čtyřmi třídami. Nic jí to ale neubralo na životní moudrosti, kterou mohla rozdávat na potkání. Dnes si říkám, že bych hrozně chtěla být taky taková.

Krom ložnice měli ještě čtvercovou předsíň, a malou kuchyň. V předsíni byla velká kamna na uhlí, kde se vařilo. Teplo z kamen vyhřívalo ložnici a vařilo se na nich. Na plotně kamen mi babička čas od času upekla macesy nebo vdolky. Babička pořád něco kuchtila a dodnes lituju, že nikdy neuvařím tak dobrá jídla jako ona. A to mám nesrovnatelně lepší vybavení.

Ve vzdálenějším rohu naproti okna v ložnici, bydlel na stolku babiččin milovaný kanárek Pepík. Museli jsme dávat pozor, aby nebyl v průvanu, aby mu nebylo moc horko ani zima, musel mít uklizeno, tedy pořád se mu čistila klec, dávala čistá voda na pití, měl dvě krmítka s různými semínky, co se kupovala. Měl klec hodně velkou, bidýlka z větviček, jedno houpací, a jeho velkou láskou bylo závěsné koupaliště. Tam jsme mu dávali každý den čerstvou vlažnou vodu. Nebylo dne, aby tam neskočil, plácal dlouho křídýlkama a evidentně se mu to líbilo. A jak se k nám – tedy k babičce a dědovi Pepík dostal?

Můj tatínek si rád zarybařil a taky občas něco chytil. Jednou se mu podařilo chytit štika. Vedle nás bydlel pán, který načerno chytal stehlíky a prodával je. Naší rodině se to nelíbilo, a na moje prosby jsme už dva koupili, a já jsem je pustila zpět na svobodu. Když šel tatínek s tou štikou, šel soused kupodivu s kanárem. „Tatí, kup mi toho kanárka. „Toho nemůžeš pustit na svobodu, jenom asi někomu uletět“. „Tak ho vyměň za rybu!“. Slzy na krajíčku přesvědčily tatínka, souseda pak štika. Z ručky do ručky. No a byl u nás. Pepík byl hrozně milý kanárek. Rychle si u nás zvykl. Při zavřených oknech a vychladlém sporáku jsme ho pouštěli proletět po bytě. Rád sedával na stole, sedl si i na ruku, nechal se jemně pohladit a z ruky si vzal nějakou dobrotu, většinou kousek ovoce. Vždycky se zase vrátil sám zpět do klece.

Jednou se rozhodli babička s dědou odjet na dva týdny ke svému synovi do Bruntálu na předvánoční návštěvu. „Dávejte mi na Pepíčka dobrý pozor! A až ho budete pouštět z klece, zavřete okna“, a tak dále, a tak dále, kladla nám na srdce všechny poučky o chovu Pepíka babička.

Hned asi dva dny po jejich odjezdu bylo ale vidět, že s Pepíkem není něco v pořádku. Hlavičku svěšenou, nepil, necvrlikal, jak měl ve zvyku. „Něco mu je“, „jedeme k veterináři“, řekl otec. Doktor se na něho jenom krátce podíval a diagnóza mu byla jasná – „to není choroba, to je stáří“. „kolik mu bylo, když jste ho kupovali?“ „nevíme“, řekl tatínek. Hned příští den Pepík umřel.

Do příjezdu babičky s dědou zbývalo pět dnů. „Musíme nastalou situaci řešit, a to okamžitě“. Prohlásila maminka. Budou Vánoce a ona ho má tak ráda! Zajeli jsme všichni tři do Ostravy a koupili kanárka navlas stejného, jako byl Pepík. Je mladý, řekli v obchodě. Já a maminka jsme se zabydly u babičky, aby si nový Pepík zvykl na lidi. Pouštěly jsme mu rádio, chovaly se k němu tak, jako k tomu prvnímu. Teprve třetí den si zaletěl do svého koupaliště. Naštěstí byl učenlivý. Dávaly jsme mu ovoce, mimořádně rád si pochutnával na zelené okurce.

Po návratu babičky s dědou plynuly dny jako před tím. Děda si plnil tabákem dutinky, kouřil venku, hledal na rádiu stanice, četl noviny a čistil Pepíkovi se zvláštním zaujetím klec. Babička se točila kolem plotny a byla veselá jako vždy. Něco se ale přesto změnilo – **Pepík zpíval !!!** Z hrdélka vyluzoval neskutečné trylky ptačí melodie pro dobrou pohodu všech.

Po několika letech se babička jednou tázavě podívala na Pepíka a na nás a řekla: „Stejně je to divné. Než jsme tehdy odjeli k Bohušovi (syn), nezpíval, jenom cvrlikal a teď zpívá a tak krásně“. „A nevíš, kolika let se dožívají kanárci? Na to, že už mu musí být alespoň 15 let, je v dobré formě, že!?“

Až teď teprve vím, že první Pepík byla asi samička, tedy Pepička a druhý sameček Pepík. Prožili jsme s Pepíkem ještě nejedny hezké Vánoce.

Snad by mi babička s dědou tu lež už teď odpustili.

Přeji všem hezké Vánoce.

Marie Coufalová



VÁNOČNÍ PŘÁNÍ

Mařenka Motlová se pomalu otočila na levý bok, ale bolest jí projížděla celým tělem, prášky už žádné nezabíraly a noc teprve začínala. Věděla, že i když se jí podaří usnout, bude spát tak hodinu, v lepším případě dvě, než se bolavé klouby a kosti zase ozvou. Ale nač si stěžovat, brzy jí bude osmdesát a tady v Domově má každý něco. A tak, kromě sestřiček a spolubydlících Růženky, která jí občas v noci slyšela naříkat, nevěděl nikdo nic. Blížily se vánoční svátky, to se Domov téměř vyprázdnil, protože většina jeho obyvatel má aspoň někoho z rodiny, kdo si je vezme na svátky k sobě. Zůstává jenom pár osamělých, kteří nikoho nemají, a Mařenka patří mezi ně. Přesto se na ten čas těší. Vánoce má ráda a uplynulé roky to nijak nezměnily. První Vánoce, na které si pamatuje, jsou z období těsně po válce, kdy nebylo skoro nic. Na stromeček se věšely kostky cukru, zabalené do staniolu, místo cukroví se slepovaly sušenky marmeládou, k večeři byl houbový kuba a pod stromečkem nějaká ta maličkost pro děti. Nad ránem Mařenka konečně usnula. Když se probudila, bylo už světlo a z jídelny cinkalo

nádobí, chystané na snídani. Dopoledne uběhlo jako nic a po obědě všichni zůstali u stolů, rozdávala se pošta, ale Mařenka nic nečekala. Bylo jí jasné, že její děti na ni už dávno zapoměly. Rychle si otřela oči, které jediné prozrazovaly, jak moc jí to bolí. Ale na smutnění nebyl čas. Zítra dopoledne přijdou děti z dětského domova s vánočním programem a drobnými dárečky pro babičky a dědy. Bylo milé vidět tolik drobotiny, jak se snaží udělat jim radost. Tolik osiřelých dětí a tolik osamělých babí a dědů, jak je to v dnešní době možné? Kdyby byla mladší, určitě by si nějaké děvčátko nebo chlapce adoptovala a dala jim domov. Hlas vrchní sestry ji vytrhl z přemýšlení o tom, co by kdyby. A tak se Mařenka zvedla, pomalu přešla k věčně rozladěnému piánu a zchromlými prsty začala hrát koledy. Nejdříve jen tak, nesměle, ale za chvíli už byla v duchu ve velkém obývacím pokoji u klavíru, vedle ní obě děti, manžel i rodiče a ona hrála, zpívala a všichni zpívali s ní „Nesem vám noviny, poslouvejte...“. Veliký vánoční stromek měl hvězdu skoro u stropu, na něm bylo cukroví, ozdoby a svíčky a pod ním plno dárků. V té krásné vánoční atmosféře plné světla, vůní, pohody a lásky si neuměla představit, že by to třeba mohlo být jinak. Ale život se někdy ubírá různými cestami a my s ním. Ze snění jí tentokrát vytrhla Růženka. Vždycky zpívala falešně, naštěstí většina obyvatel koledy znala, a tak skončili společně s piánem. Po svačině pan domovník Polášek přinesl vánoční stromek. Byl to pořádný smrk, který už za chvíli stál v rohu jídelny a voněl po celé místnosti. Kdo mohl, dal se do zdobení a před večerí už bylo všechno hotovo. Ten večer nikdo ani nezapnul televizi, všichni se motali kolem stromku a pobrukovali si koledy. Ještě když Mařenka usínala, zněly jí koledy v hlavě, a pak už se propadla do snu, který jí vracel zpět do období mládí. Děti rychle vyrostly, vystudovaly v Americe a už tam zůstaly. Dcera se vdala, později se oženil i syn, a tak se jejich vzájemný kontakt omezil na dopisy a fotografie. Děti občas zavolaly, zvaly jí na návštěvu, ale nechtěla opustit nemocného manžela, a pak, bála se do letadla. Později se jejich korespondence scvrkla na vánoční a velikonoční přání, ale Mařenka jim to neměla za zlé. Všude je chleba o dvou kůrkách a i přes ty krásné fotografie, které během let dostala, věděla, že život v cizí zemi určitě není jednoduchý. Mládí přeběhlo jako voda. Rodiče, manžel i všechny tety a strýčkové už jí dávno opustili, zbyla tady úplně sama. Dlouho se držela, dokonce si udělala kurz psychologie a sociální práce, aby mohla pomáhat v Domově seniorů. Tam, uprostřed všech těch potřebných lidí zapomínala na sebe a své problémy. Když přišel čas, že jí zdraví nedovolilo všechno zvládat, podala si žádost do Domova. Děti se vrátit nechtěly, tak byt prodala, většinu svých věcí rozdala a do Domova si vzala jen to nejnnutnější, pár drobností na památku a knížky, víc toho nepotřebovala. „No, konečně“, říkala Růženka a třásla s ní na posteli. „Nemohla jsem tě probudit, asi se ti zdálo něco moc pěkného.“ Obě sešly do jídelny. Dopoledne uběhlo a po obědě se každý, kdo mohl, začal chystat na dopoledne. Mařenka si oblékla sváteční sukni a halenku, z krabičky, ve které měla uložené šperky, vyndala náhrdelník z pravých perel a dlouho se dívala do zrcadla. Pak náhrdelník schovala do kapsičky u vesty, trochu si přičísala bílé vlasy a byla připravená. K jejich stolu se posadil Josífek Pavelka, Mařenky jediný blízký kamarád, kterého tady, kromě Růženky, měla. Byl o tři roky mladší, taky sám, ale uměl tak vyprávět, že se všichni posluchači okolo smáli. Skoro nikdo netušil, že za tím mladistvým zevnějškem a navenek veselou povahou se skrývá pohnutý osud. Mařenka něco věděla, něco tušila a jak už to u spřízněných duší bývá, brzy k němu přilnula a on k ní. Chodili spolu na procházky po zámecké zahradě, zajeli i do města, občas seděli u piána, zpívali, povídali nebo jenom tak mlčeli. Druhý jejich spolustolovník Tonda Hanousek byl sice trochu nahluhlý, ale jinak bodrý človíček, se kterým si výborně rozuměla Růženka. Než se stačili pozdravit a říci si poslední novinky, už tu byly děti. Na verandě nechaly kabátky, bundičky a oklepaly první sníh, který před chvílí začal padat. Potom už je tety vychovatelky přivedly do jídelny přímo k velikému stromu, pod kterým bylo plno hraček. Ale nejprve děti předvedly svoje pásmo písniček a básniček, a nakonec zazpívaly „Narodil se Kristus pán...“. Potom se všechny děti rozběhly k babičkám a dědům a daly jim svůj vlastnoručně vyrobený dáreček. K Mařence přiběhla malá holčička, objala ji a dala jí svůj dárek, barevné korálky se srdíčkem uprostřed. „Jakpak se jmenuješ?“ ptala se Mařenka. „Aranka“, řekla malá a odhrnula si z čela pramen černých vlásků. Mařenka povídá: „Já mám pro tebe taky dárek“ a vyndala z kapsy perlový náhrdelník. „To jsou pravé perličky, abys měla na babí z Domova památku“, řekla Mařenka a zapnula Arance náhrdelník kolem drobného krčku. „Neboj se, já tetě vychovatelce řeknu, že je jen tvůj.“ Aranka se, kromě poděkování,



nezmohla na slovo, ale to už sestřičky začaly nosit vánočku, štrúdl a dorty na stůl, dětem nalévaly čaj i kakao, dospělým kávu, a když se hrnečky a talířky vyprázdnily, zhaslo světlo. Svítil jenom vánoční stromek a Mařenka s Arankou za ruku přešly k piánu. Mařenka začala hrát a zpívat koledu, malá se přidala a za chvíli už zpívali všichni v jídelně společně. Když pak zase svítilo světlo, děti se rozběhly ke stromečku, kde byl pro každého z nich dárek. Holčičky dostaly panenku a kluci autíčko, jídelna zněla dětskými hláskami a ne jeden dospělý měl slzy v očích. Odpoledne rychle uteklo, za okny už byla tma a než se kdo nadál, děti byly zase pryč. Vypadalo to jako sen, ale každý z dědů a babiček měl v ruce drobný dárek a šťastný pocit v srdci, že na nich ještě někomu záleží. Mařenka usínala a přála si vidět ještě jednou svoje děti, ale než stačila domyslet, už spala. Druhý den po obědě k ní přišla sama paní ředitelka a řekla jí, ať počká, že jí někdo přišel navštívit. Kdo to asi je, ale to už přicházela ke stolu mužská postava. Mařenka polkla. „Kájo...“. „Mami, to jsem já, Jarda.“ Stejná postava, stejné pohyby, Mařenka viděla svého manžela, ale v dalším okamžiku pochopila. „Járo, kde se tady bereš?“ „Přijel jsem pro tebe, mami, teda, jestli budeš chtít.“ Objali se a plakali oba a ty dlouhé roky, kdy se neviděli, nechali za sebou. „Vrátil jsem se domů už napořád.“ „A kde chceš bydlet, já už nic nemám, můj domov je teď tady.“ „Maminko, to je dlouhé povídání, koupil jsem náš byt, docela nedávno, ale už je skoro hotov. Je tam pokoj pro tebe i pro holky.“ Mařenka myslela, že se jí to jen zdá. Jaké holky? Matně si vzpomínala, že Jára měl dvě holčičky, ale už tu byla vrchní sestra s injekcí na srdce. „Nesmíte se tak rozrušovat, paní Motlová“ a píchla jí injekci. Ale Mařenka se cítila dobře a hned jí představila svého syna, i všem ostatním, kteří byli okolo. „Jaroušku, půjdu s tebou moc ráda, ale až zítra, dnes je toho opravdu moc.“ Domluvili se na zítřek odpoledne, aby Mařenka měla čas zabalit si věci a rozloučit se. Už při večeři byla středem pozornosti, ale bylo jí to jedno. Cítila, že tahle etapa jejího života je u konce, a ta nová se právě otevírá. Po večeři byla tak unavená a plná dojmů, že šla brzy do pokoje a usnula bez prášků. Ráno vstala, zabalila si pár věcí do tašky, k tomu prádlo a dárky, všechno ostatní nechala Růžence. Když sešla do jídelny, všichni už tam seděli, a tak to vzala stůl od stolu a začala se loučit. Ne jako ti, kteří odjíždějí jen na svátky a ve dveřích řeknou „ahoj“ s vědomím, že za týden se zase vrátí. Mařenka cítila, že už se sem nevrátí, i když to byl posledních pár let její domov. Nejtěžší loučení bylo s Růženkou a s Josífkem. Byli to její kamarádi, se kterými si rozuměla a měla je ráda, a proto věřila, že se s nimi nevidí naposledy. V poledne ani nevěděla, co obědvá. Všechno to běželo kolem ní, situace i tváře a najednou tady byl Jára, popadl její tašku, a tak si vzala kabelku, ve dveřích se ještě otočila, zamávala a šla vstříc novému životu. Posadila se do auta. Cestou domů jí Jára řekl, že téměř před rokem ovdověl. Nechtěl už žít tam, kde mu všechno připomínalo manželku, kterou miloval. A tak se po dlouhém uvažování rozhodl vrátit. Sehnal si práci, děvčatům školu a jako zázrakem se mu podařilo koupit byt, ve kterém kdysi všichni bydleli. Když přijeli před dům na nábřeží, kde Mařenka prožila skoro celý život, měla pocit, jakoby se vracela z dlouhého výletu. Pomalu vešla do bytu, který krásně voněl novou malbou a jehličím. Potom Jára otevřel dveře do obývacího pokoje. Na stupínku pod okny stál klavír a vánoční stromek až do stropu, přesně tak, jak si to pamatovala. Ale to už k ní běžela dvě děvčátka v kostkovaných šatičkách a se stuhami ve vlasech. „Ta větší je Jenny, jmenuje se po ženě a je jí sedm, a ta menší je Marry, je jí pět a jmenuje se po tobě“. „Vítáme tě doma, babičko“, řekly holčičky perfektní češtinou a poprvé objaly svojí babičku. Mařenka byla šťastná. Splnilo se její největší vánoční přání a ona pochopila, že zázraky se dějí.

Vladana Machiánová



MEDVĚD

Začalo to pozváním na jazzový večer v divadelní kavárně. Přišli jsme do příjemného prostředí, které už hlučelo návštěvníky, vonělo kávou a vínem. Stůl plný přátel a dobrá atmosféra. A protože se čekala hojná návštěva, stolky byly sražené k sobě více než obvykle, tak, že jsme u vedlejších stolů mohli nahlédnout nejen do sklenky, ale leckde i do duše sedících. Jen dvě místa těsně vedle nás ještě zela prázdnotou. Vtom přichází dvě slečny, první v ruce svírá táč s dortem. Dort, jak svěží krtčí kopeček,

ale bílý, ozdobený tu jeřabinou, tu květem svítícím podzimem, větvičkou. Zvláštní a vkusný. Dort byl umístěn na stůl a rázem se stal středem zájmu. My s kamarádkou, protože nejbližší, jsme hlasitě ocenily jeho krásu. Ten jsem upekla kamarádce k narozeninám, dnes slaví, pravila první slečna. Druhá ihned vyskočila, obrátila se k nám a řekla - tak to mně musíte popřát, je mně 22 a dáme si medvěda. Hned jsem se postavila, a to už mě svírala v náručí. Všechno nejlepší, pravím. A už jsem byla v objetí "na medvěda". Pěkně z jedné strany, poplácat tlapami, pak z druhé. Totéž i s mou kamarádkou. Tak to slavíme téměř současně, vydechnu, já měla narozeniny včera. Jen o 44 let více. Tak znovu medvěd - a všechno nejlepší. Nato slečny vytáhly lžičky a začaly zkoumat dort. My se vrátily k vínu a poslouchaly hudbu. Po chvíli jsem přesunula pozornost k vedlejšímu stolku, seděla tam jen slečna, co přinesla dort. Osamělá. Kdepak máte kamarádku - něco se stalo? Ne, ne, je venku. Za sklem kavárny seděla oslavenkyně na těžké dřevěné lavici, oči upřené do nikam, smutek z ní kapal jak káva ze lžičky. Koukly jsme s kamarádkou na sebe: půjdeme ji trochu rozveselit, ne? Šly jsme. Usedly k ní na chladnou lavici a říkaly, tak co, slavíme. Slečna jen smutně zavrtěla hlavou a vzdychla, je to těžký. Nejde studium, nebo nepřišel ten pravý - sondujeme. Ne, ne, praví, na lásku ještě čekám, vystudováno mám a teď mě právě přijali na konzervatoř do Prahy. Tak se budeme radovat, nabízíme. Znovu vzdychla, je to těžký, a smutný pohled zabodla do černé oblohy.

V kavárně právě nastala přestávka, hudebníci se trousili z pódia, klávesista vyšel ven k nám. Jé, ahoj, pravil slečně. Nechceš si zahrát, teď, o přestávce? Chvíli váhala, pak přisvědčila, půjdu. A šla. My zpátky ke stolku, ona za klávesy. Vzápětí začala hrát, a přestávkou oživená kavárna opět ztichla. Přednesla píseň Černé oči jděte spát, s takovým smutkem a razancí, že po posledním tónu kavárna vybuchla potleskem. Slečna se uklonila a odešla ke svému dortu. My se věnovaly zábavě u stolu. Za chvíli však vidíme, že místo u dortu je opět prázdné a naše umělkyně zase venku na lavici. Co se děje, ptáme se její opuštěné přítelkyně, můžeme pomoci? Ne, ne, praví, sháním auto, musíme domů. Kamarádce začal záchvat schizofrenie. Musíme. Ve chvíli přijelo auto, bouchly dveře, a u vedlejšího stolu zůstal jen opuštěný dort se dvěma lžičkami.

Podívaly jsme se s kamarádkou na sebe. Silně do nás vstoupil tento večer. Vedlejší stůl byl prázdný, ale do kavárny se budeme vracet. Třeba se ještě potkáme. V lepších časech. A znovu si dáme "medvěda".

Hana Bezdíčková



MALÝ TECHNIK

Tříletý kluk si přeje k Vánocům autobus na ovládnutí. A když ho dostane, ještě pod stromečkem ho rozebere tak, že už ho nikdo nedá dohromady. Příští Vánoce si opět přeje ten samý autobus, který skončí úplně stejně. Přes veškerá ponaučení, kterých se mu dostalo i domluv, že už mu Ježíšek příště nic nenadělá, touha toho kluka podívat se, co že to tam vlastně jezdí, je prostě větší. I když ví, že se to nemá, že se rodiče budou zlobit a autobus už nikdy nepojede, přesto ho vnitřní síla nutí rozebrat ten motor a podívat se, jestli by nešel dát zase dohromady. Nešel. A tak se o dalších Vánocích opakuje ta stejná písnička. Kluk nechce žádný jiný dárek než ten stejný autobus. Mezitím se autobusy už přestaly vyrábět, a tak má celá rodina co dělat, aby nakonec přání kluka splnila. A světe div se, kluk už autobus pod stromečkem opravdu nerozebere. Počká si, až všichni usnou a v noci v koupelně opět odsroubuje spodek autobusu. Tentokrát už velmi opatrně odmontuje ty drátky, co tam koukají a po dlouhém a dlouhém zkoušení se mu podaří dát je zpátky tam, kam patří, takže autobus zase jezdí. Celý šťastný usíná s autobusem v náručí. Rodiče ho po ránu nemůžou probudit. Když ale zjistí, že autobus „je celý“, řeknou si: „Konečně máme doma hodného kluka“. Vůbec ale netuší, že mají doma malého technika, který se o několika příštích Vánocích pro změnu zaměří na parní válec.

Vladana Machiánová



JERUZALÉM

O Jeruzalému je toho napsáno tolik, že jsem opravdu váhala, zda těch mých pár postřehů z návštěvy úžasného, biblického historického města bude vůbec někoho zajímat. Ale každý pohled toho, kdo o tomto městě píše je jiný, ať už to píše cestovatel, historik, turista, nebo obyvatel města. Kupodivu mé rozhodnutí, že to budu i já se svými nepodstatnými, leč pro mne nádhernými zážitky ovlivnilo výročí 100 let od založení naší republiky (k tomuto tématu se ještě vrátím).

Izrael – Svatá země, spjatá s křesťanskými dějinami a biblickými příběhy. Svatý Jeruzalém s Olivovou horou, Zdi nářků, Getsemanskou zahradou – na všech těchto místech nás čekaly jedinečné okamžiky. Historická, krásná a úchvatná místa jsem navštívila díky svému synovi, který mě a mé dceři cestu věnoval jako dárek. Absolvovala jsem ji s ním a se svou dcerou (oba už dospělí lidé středního věku) a společně jsme tak prožili 8 krásných dnů.

Přistáli jsme v hlavním městě Izraele Tel Avivu. Pronajatým autem jsme se dopravili do Jeruzaléma, ubytovali v příjemném prostředí soukromého bytu a své putování po starobylém Jeruzalému jsme zahájili druhý den.

Čekala na nás příjemná, hezká Nicol, průvodkyně, (synova známá), ale hlavně žena s hlavou plnou vědomostí a údajů. Je totiž v Izraeli provdána a žije tu 6 let. Takže její vyprávění nepostrádalo informace ze současného života obyvatel Izraele, ale bylo nabitě i historickými i mýtickými příběhy i fakty. Naše putování začalo nástupem do taxíku (s ohledem na maminku, tj. mě), protože cesta na Olivetskou horu byla dlouhá. Ale pohled, který nás čekal po vystoupení z auta předčil všechna očekávání. Před námi se na pahorcích rozprostíralo nádherné bílé město se zářícím zlatým bodem – kopulí Svatého dómu. Každému bych přála zažít ten okamžik – nejsem věřící, historii ale znám a tohle bylo něco nedefinovatelného, co zasáhne člověka, že se cítí malý, nicotný a najednou před sebou vidí tisíce lidí, kteří o Jeruzalém bojovali, ale i ho ničili, kteří ve jménu víry dopustili i zkázu Jeruzaléma. Přesto se ale Jeruzalém vždy opět vzchopil, a i teď v současné době nám nabízí nejen krásný pohled, ale i důvod k zamyšlení nad jeho osudem.

Po "vynadívání" a fotografiích opět do taxíku a Getsemanských zahrad, kde jak víme, Ježíše zatkli. Rostou zde olivovníky ještě z doby Ježíše Krista a procházka pod jejich velkými korunami a v jejich stínu poskytne chvilku příjemného osvěžení. Poté jsme pokračovali po všech významných místech, včetně Via Dolorosa, po které kráčel Ježíš s křížem na Golgotu. Byli jsme v chrámu Svatého hrobu u Zdi nářků, která mě osobně moc neoslovila – je z toho jen byznys (přání jsme tam ale nechali všichni) a dalších významných místech města Jeruzalém.

Potřebovali jsme chvilku odpočinku a tak nás na kávu Nicol pozvala do zajímavého zařízení – byl to rakouský hospic, který prý tak opravdu funguje už tři století a využívají ho i turisté. Je to budova krásná, přízemí slouží jako muzeum a Nicol nám vyprávěla celou historii tohoto zařízení. Kavárna v secesním stylu i posezení venku v zahradě bylo rovněž velice zvláštní, nám poskytlo velice příjemnou chvilku. V odpoledních hodinách jsme se s Nicol rozloučili, čekaly jí jiné povinnosti. Prohlídka města s ní byl pro nás velmi hezký zážitek, dostalo se nám vyčerpávajících informací i doporučení, kam a jak pokračovat. A tak jsme zbytek dne strávili ve starém městě, procházeli se, přijímali a vnímali atmosféru tohoto krásného města.

Na základě doporučujících informací od Nicol jsme další den navštívili Skalní dóm a mešitu Al-Aksá, resp. prostory, kde tyto stavby jsou umístěny. Nádherná velká plocha a uprostřed umístěná stavba se zlatou kopulí nás ohromila. Na tomto místě stával první chrám, ale po jeho zničení byla vystavěna místo chrámu mešita. Zde pobývali i legendární Templáři, kteří měli chránit poutníky, kteří se vydali do Jeruzaléma. Okolo této stavby je i řada menších staveb, které doplňují mešitu. To, že jsme musely mít zahalenou hlavu a muži dlouhé kalhoty bylo samozřejmostí. Pohledy na Jeruzalém ze všech stran tohoto prostoru byly nádherné.

V podvečer jsme se rozhodli navštívit Světové středisko mládeže YMCA, které do okolí upoutává svou vyhlídkovou věží, ze které je krásný pohled na celé město. Po této prohlídce jsme se posadili venku v prostoru zahrady, a užívali si nevšedního prostředí a teplého večera. Za chvíli k našemu stolu přišla starší dáma a dala nám pozvánku na večer, pořádaný k výročí 70 let založení izraelského státu. Oslava se konala v divadelním sále budovy YMCA a tak jsme se rozhodli, že se půjdeme podívat. V sále bylo mnoho lidí slavnostně oblečených a my jsme vyčkávali, co se bude dít.

Po slavnostním zahájení se na jevišti předváděly různé taneční soubory i sólisté, zpěváci a celý hodinový program byl velmi zajímavý. Asi se hned tak nikomu nepodaří zúčastnit se oslavného večera jiného národa a jiné kultury, aniž by to plánoval. A tak jsme prožili opět krásný den nabitý zážitky.

Mé vyprávění by mohlo pokračovat výčtem programu dalších dnů, který byl pro nás nezapomenutelný (není to smyslem tohoto článku), ale myslím, že se právě dostávám právě k tomu, co nás velmi oslovilo a proč jsem se rozhodla k napsání tohoto článku.

Jak už jsem uvedla, byli jsme v Jeruzalémě v období oslav 70. výročí založení státu Izrael. Nesmírně nás překvapila velkolepá příprava oslav v Jeruzalému i v Tel Avivu, kde jsme byli poslední dny našeho pobytu a určitě to tak bylo na dalších místech v této zemi. A byla to nejen oficiální příprava oslav, ale i spontánnost všech obyvatel. Po ulicích chodily davy (pro pracující to byl volný den), na chodnicích i silnicích tančili jednotlivci i skupinky, většina obyvatel byla ozdobena symboly svého státu, v rukách nosili květiny, zpívali.

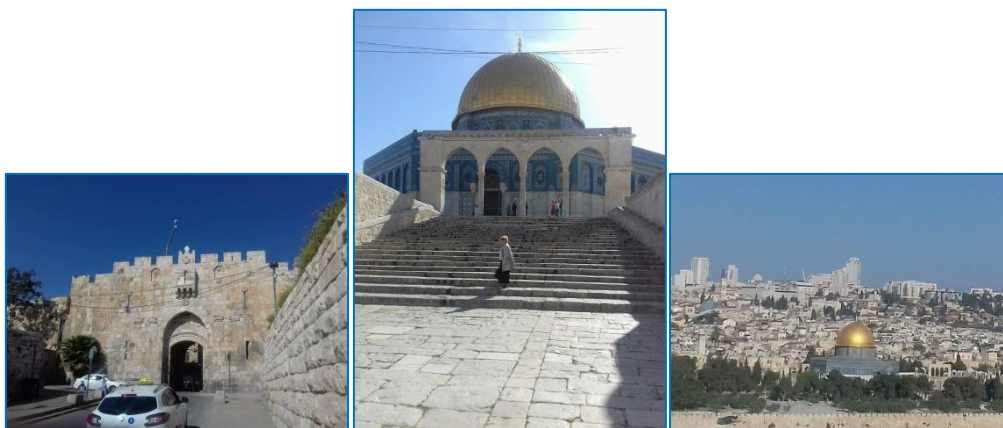
Jak rozdílná oslava oproti oslavám 100. výročí založení naší republiky. I u nás se výročí založení naší republiky oslavovalo, ale byly to jen oficiální oslavy. Troufám si říci, že lidé to tak vůbec neprožívají. Vezmou na vědomí, že je státní svátek, ale ta lidská hrdost na to co jsem a kam patřím, kterou jsme viděli v Izraeli, nám tak nějak chybí. Nechci mentorovat, možná to moji spoluobčané cítí úplně jinak - je to jen můj názor.

Je to jiná mentalita lidí? Vždyť oni stále žijí v napětí a „bojují“, ale na svůj stát jsou hrdí.

Pobyt v tomto krásném starobylém městě mi však přinesl i osobní zamyšlení nad svou minulostí a snad ještě nad kouskem další životní cesty, která mě možná čeká.

To, že se vaše nohy dotýkají dlažby, po které chodili lidé před dvěma tisíci lety, to že vás provází historie na každém kroku, to, že jste v nejposvátnější zemi na světě ve vás probouzí možná ty nejzákladnější lidské emoce vůči ostatním lidem – lásku, úctu a sounáležitost s lidským pokolením.

Bylo by krásné, kdyby se s těmito lidskými vlastnostmi ztotožnil celý svět. Víím, že je to utopie, ale přeji nám všem, abychom je využili ke svému vlastnímu okolí, a možná to půjde lépe právě teď, kdy jsou před námi ty nejkrásnější svátky v roce – Vánoce.



*Nada Kimlová
absolvent U3V FF UK*



KOUZELNÉ SLŮVKO

Když jsme byli malé děti, tak kouzelným slůvkem pro nás byla zaklínadla v pohádkách, která pronášeli kouzelníci. Také čarodějové, dobré čarodějky, ale i zlé čarodějnice.

A nenapadlo nás, že kouzelným slovem je pozdrav a jednoduchá slovíčka „prosím a děkuji“. V rozhlasovém pořadu „Chvála slova“ o těchto slovíčkách velmi krásně hovořili pánové Luděk Munzar a František Novotný.

Pozdrav, prosba a poděkování nám usnadňují komunikaci, vlastně i život. Vždyť jsou zadarmo. S úsměvem vstoupíme do obchodu, kde mi nedávno paní prodavačka řekla, že jsem teprve druhá, kdo jí ten den dal „pěkné pozdravení“. Slova „dobrý den, dobré ráno“ vyloudí úsměv i na tváři jinak stále podmračeného souseda.

A co teprve „prosím a děkuji“ také dělají zázraky. Nejenom na veřejnosti, ve společnosti, mezi přáteli, v zaměstnání, ale i v rodině. Z vlastní zkušenosti vím, že je potřeba tato kouzelná slovíčka „dávkovat“ o nejvíce; měla by být nejen vzácným, ale i velmi žádaným kořením. Někdy, ač je to k nevíře, musíme je učit i tam, kde by měla být samozřejmostí. „Dobrý den, na shledanou, prosím, děkuji“ nám symbolicky otevírají cestu jeden ke druhému, zkrátka k lidem!

Záleží i na hlasové intonaci, jaký mají účinek. Někdy je použijeme i s ironickým nádechem: „To ti teda děkuju!“ Myslím si, že to vyjádří naše rozpoložení nebo zklamání daleko víc, než vodopád výčitek a opovržení.

„Majstrštykem“ (mistrovským kouskem) je v děkovací oblasti vyjádření vděku za dárek, který není zrovna naším šálkem čaje. Jistě víte, o čem mluvím, vlastně píšu. I tady se sluší poděkovat, záleží také na tom, od koho dárek je. Ale to už je na další povídání.

Nonverbální komunikace, co to asi je? Nebojte se, nechci nikomu nadávat. Je to, dá se říci, dorozumívání beze slov. Patří sem pohled, úsměv (mimika obličeje), pokynutí rukou, kývnutí hlavou, malý úklon. Zkrátka pozdrav, poděkování gestem.

Zde mám i jedem osobní zážitek. Vystupovala jsem z tramvaje a nevšimla jsem si, že za mnou je muž o francouzských holích. Byl ještě poměrně mladý, ale jeho postižení bylo velmi patrné. Tak jsem alespoň rychle nastavila obě ruce, abych mu usnadnila pohyb. Nikdy nezapomenu na jeho pohled, na výraz v očích, kterým mi děkoval. V těch očích se zaleskly slzy a s výrazem nesmírného vděku mi lehce stiskl předloktí.

V současnosti je v oblibě vše, co je tzv. „Retro“. Víte, že sem patří i smeknutí klobouku? Tím zdravili pánové, ale hlavně ten klobouk museli mít na hlavě.

Vím, že každý z nás má své zkušenosti s těmito „kouzelnými slovy“. Známe mnoho jejich variant. Chtěla jsem připomenout, že jsou někdy účinnější než zázračná medicína.

Přeji všem hezký den a děkuji vám, že jste si mé povídání přečetli.

Věra Voženílková, účastník studia U3V



„NEVÁŽNĚ O VÁŽNÉ HUDBĚ“ 2. část

Vážení přátelé,

v BLOG Klubu 3/2018 jsme se seznamovali s novými – zcela neotřelými- hudebními termíny a názvy. A snad bychom se měli i nadále „vzdělávat“ v muzikální oblasti. V dnešním pokračování se podíváme do slunné Itálie, ale také zůstaneme v naší domovině.

„Va, pensiero, sull' ali dorate“ (Leť vzpomínko/myšlenko/ na křídlech zlatých) není výzva pro penzistu – důchodce, aby si něco osolil. (Bude-li mít co a za co...) Ale úvodní slova sboru židů z Verdiho Nabucca. I když v dnešní době máme takových Nabuchodonosorů dost, co by nám rádi pomohli od toho mála, co nám zbylo.

A u Verdiho tvorby se ještě zastavíme. Pro triumfální pochod z opery Aida byly zhotovené speciální trubky, kterým se posléze říkalo „Aidovky“.

A teď nevím, jak mám následující text nazvat. Buďte, prosím, shovívaví k tomu, co teď napíšu. Protože studenti jsou vždy „národ rozverný“, tak si na úvodní melodii pochodu zpívali:

„Na zítřejší lékařskou prohlídku nezapomeňte si čerstvou ranní moč...“ (několikrát se opakuje.)

Pod rčením „Semily“ jsme nevzpomínali na východočeské město. Ale jako „študáci“ jsme měli na mysli „Lazebníka semilského – pardon Sevilského“ - G.Rossiniho. A i u něj si dovolíme chvíli setrvat. A sice u árie učitele hudby Basilia – o POMLUVĚ. Árie, která by se dala zpívat v každé době – roční, denní i noční. Vždyť v každém věku či století, nebo společnosti se bohužel najdou uši; ochotné ji poslouchat a předávat dál.

A co takhle termín „Furioso“? Copak nám připomíná? Hlavně pánové označují pojmenování „Fúrie“ ženu, která je spravedlivě rozhořčená. Rudne či bledne, pokoušejí se o ni mdloby, nebo má tlak 220! A mnohdy by se její „vytříbený“ slovník dal publikovat až po dvaadvacáté hodině. Mimochodem Fúrie prý byly hádavé a zlé ženské.

„PIČKÁTO“ (Picicato). Když se řekne „picicato“ (někdy taky pičikáto), znamená to, že se na smyčcové nástroje nehraje smyčcem, ale drnká prsty. A co se nestalo: V nejmenovaném smyčcovém orchestru onemocněl houslista a tak rychle sehnali záskok. A zkoušela se skladba, ve které přišlo na řadu výše uvedené picikato. Všichni drnkali jako „diví“ jen ten nový hráč to „mastil“ smyčcem. Dirigent zkoušku přerušil a říká mu: „Pane houslisto, prosím, pičikáto“. A hráli tu pasáž znovu a situace se opakovala. A zase dirigent prosí „pičikáto“. A opět hra smyčcem a ne drnkáním. Dirigent zvýšil hlas a zdůraznil „PIČKÁTO!“ Potrefený houslista „vylít“ jak čertík z krabičky, praštil smyčcem o notový pult a se slovy „Když vám TO PIČIKÁ, tak tady nemusím bejt!“ opustil zkoušku.

„Udeřila naše hodina, otevřely se brány!“ Není výzva pro koupěchtivé občany, kteří čekají před otevřením nového supermarketu; případně před vyhlášením slev v nákupním středisku. Ale sbor z opery B. Smetany – Braniboři v Čechách.

Nesmíme zapomenout ani na Prodanou nevěstu. Když Karel Sabina psal její libreto, tak ho určitě ani nenapadlo; jak „výstižný“ bude text některých árií. Vždyť takové to Kecalovo přesvědčování Jeníka, že „Zná jednu dívku, ta má dukáty a chalupu dostane od táty“; nám bude připomínat některé „účastníky“ pro změnu politické scény současnosti.(Ber úplatky, pardon, sponzorské dary! Anebo neber?)

Snad Vám několik hudebních „žertíků“ přineslo trochu veselí a zastavení se v období předvánočním, které je náročné, ale i krásné.

Věra Voženílková, účastník studia U3V



SILVESTROVSKÉ VZPOMÍNKY

- „Halo, halo, kam jdeš?“
- „Na pivo.“
- „Sakra, zase jsi mě přemluvil“.

- Poněkud vrávorající mladý muž zastaví na ulici chodce.
- „Halo pane, pijete alkohol?“
- „Jak jste na to přišel? Já nejsem žádný alkoholik.“
- „A to doopravdy nepijete?“
- „Opravdu ne.“
- „Tak prosím vás podržel byste mi tu láhev koňaku? Já si musím zavázat tkaničky u bot“

- Přejde slečna ke kartářce a ptá se, co jí čeká.
- „Madam, řekněte mi všechno, nic mi nezamlčujte.“
- „Do vašeho života, slečno, vstoupí...“
- „Kdo?“
- „Osoba mužského pohlaví a tentokrát to bude vážné. Zůstane po vašem boku navždy.“
- „No konečně. A jak vypadá?“
- „Plavovlasý, urostlý, oči modré a váží tři kila třicet.“

- Do seznamky přijde starší pán a povídá:
- „Tak jsem se na staré kolena rozhodl, že se ožením a jsem tady stran sňatku. Nebyla by tam pro mě nějaká nevěstinka?“
- „Jo, milej pane, nevěstinky nám bohužel došly, optejte se příští týden“.
- „Jak došly? Tady je taková malá obálčeka, možná kdybyste se do ní podíval, že by se tam nějaká ta nevěstinka našla.“
- „No, proč to neřeknete hned? To máme dvě, tři, ...“
- Strčí obálku do šuplíku a povídá:
- „Tak poslouchejte: Mladá, krásná a už bohatá, k tomu docela nepatrně hloupá...“
- „Jo hloupá? Na hloupou kašlu“.
- „Krásná, bohatá, chytrá, jen trošičku starší...“
- „Jo starší? Na starší kašlu“.
- „Tak tady. Bohatá, chytrá, mladá, jenom trochu šeredka...“
- „Šeredka? Na tu já kašlu“.
- „Mladá, krásná, chudá...“
- „Na chudou kašlu.“
- „Kašlete, chápu a normálně nemáme na pultě vůbec nic, a jak si to lidi chválejí. Ale abyste věděl, že s vámi cítím, tuhle jsem si schovával na stará kolena pro sebe, ale ať nežeru, ať nemaj děti maminku, náš zákazník, náš pán.“
- „ Mladá, krásná, bohatá, chytrá, cizí státní příslušnost...“
- „No vidíte, to je to, co já hledám.“
- „Má to ale jeden docela malinkej háček.“
- „A jakej?“
- „Kašle na vás.“

Nevím kdo, kdy a kde to napsal, ale zapamatovala jsem si z dětství některé části ze Silvestrů, které jsme poslouchali v rádiu. Televizi jsme neměli, a tak to bude asi hodně staré.

Šťastný nový rok přeje

Vladana Machiánová



Zajímavosti

JEŘÁB

Sorbus aucuparia L., jeřáb ptačí



Popis – keř nebo strom s větvemi v mládí plstnatými, později červenohnědými. Pupeny má běloplstnaté. Lichožpeřené listy jsou 4 – 9jařmé a mají podlouhlé kopinaté, pilovité lístky, které jsou na rubu chlupaté. Bohaté chocholičnaté květenství se skládá z drobných bílých kvítků. Plody jsou drobné, kulaté malvice, zpravidla červené, zřídka žluté. Kvete od května do června.

Výskyt – druh rozšířený v Evropě a v Asii. U nás se často vyskytuje ve světlých lesích, na skalnatých stráních a sutinách až do podhůří. Často se těž vysazuje podél cest.

Užívaná část – plod (jeřabiny).

Sběr a úprava – jeřabiny se sbírají v srpnu a v září. Suší se nejdříve ve stínu, pak se dosouší na slunci. Droga je bez pachu, chutná nakysle, škrablavě a svíravě.

Účinné látky a působení – plod obsahuje kyselinu parasorbinovou a četné jiné organické látky, cukry, tříslovinu, pektin a vitamíny a karotinoid sorbusin. Parasorbinová kyselina je příčinou určité jedovitosti jeřabin. Droga působí mírně projímavě a močopudně. Po nadměrném požití čerstvých plodů se může dostavit i otrava.

Užití – vnitřně macerát (1 lžička rozmačkaných plodů na šálek vody) jako prostředek regulující střevní činnost (při průjmu a zácpě) a jako močopudný prostředek v dětském lékařství. Také při dně a revmatismu. Velmi dobrý účinek má při zánětech horních cest dýchacích.

Poznámka

V sadech se někdy vysazuje forma *Sorbus moravia* Zengerling, která má větší, vejčité, temněji červené malvičky, natrpklé a jedlé. Obsahuje asi 13 % cukrů, vitamín C a provitamín A. Četné druhy se pěstují pro ozdobu, např. *Sorbus pendula* Kirchn., *Sorbus variegata* Kirchn. aj. Z jeřabin se připravují likéry a ocet. Jeřabiny se také přidávají do krmiva lesní zvěře.

Zdroj: *Naše rostliny v lékařství*

Korbelář, Endris, Krejča, Avicenum, Praha 1970

Četba

Viktor Fischl, Maškary v Benátkách

...

Že by se uprostřed slunného dne na konci dvacátého století na Pizze di San Marco mohli procházet Mefisto a doktor Faustus, překračovalo totiž rozhodně představivost průměrného turisty. Kromě toho, k rozřešení záhady náhlého návratu těch dvou na tuto zemi, bylo třeba vědět něco, co nikdo dobře vědět nemohl, že totiž ve smlouvě, kterou oni dva gentlemani spolu uzavřeli někdy koncem století šestnáctého a kterou doktor Faustus upsal svou duši ďáblu za poněkud pochybnou cenu vědění a poznání okamžiku tak dokonale krásného, že se s ním bylo těžko rozloučit, byl paragraf, ve kterém se Mefisto zavázal, že vždy jednou za sto let umožní Faustovi, jenž na této podmínce trval, krátký pobyt na zemi.

...

Víte, že,

- díky oteplování klimatu se ve středoevropských lesích mění také spektrum hub. Teplomilné houby byly dříve velice vzácné a vyskytovaly se jen na nejteplejších místech, jako jsou hráze rybníků např. hřib rubínový a bronzový nebo běločehratka trojbarvá. Zatímco dříve končila houbařská sezóna v říjnu, nyní lidé nacházejí houby i v listopadu. Nevýhodou je, že i když sbíráme houby déle, rostou kvůli výkyvům srážek velmi nárazově;
- tasemnic známe kolem 5000 druhů. Rekordní tasemnice nalezená u člověka měla délku 18 metrů, absolutní rekord drží tasemnice velryby, která dorostla do 30 metrů;
- proč kočky milují krabice? Vědci se touto otázkou zabývali a došli k závěru, že mírný tlak ze stran na tělo kočky napomáhá zvířeti vyplavovat naltreson, který reaguje s endorfiny, kočku uklidňuje a snižuje její stres;
- pes je nejlepší psycholog. Přestože majitelé psů někdy až přespříliš vyzdvihují genialitu svých miláčků, faktem zůstává, že o prokázaných výhodách vzájemného souznění člověka a psa čteme prakticky neustále. Vědecký důkaz má nyní i tvrzení, že psi vycítí, pokud je jeho majitel rozrušený, a cíleně mu přispěchá na pomoc;
- je známo, že zvířata pomáhají lidem. Příkladem může být i lepkavá látka ze žabí kůže, která zvládne léčit lidské kolenní klouby. Australští vědci přišli na to, že dvě australské žáby z rodu Notaden, které tráví většinu svého života pod zemí, vytvářejí lep, jímž útočí na hmyz, tak že mu slepí kusadla. Látka není toxická, má však jiné zajímavé vlastnosti. Během několika vteřin ztvrdne, přesto zůstává pružná a pórovitá. Může tak zafixovat kupříkladu kolenní chrupavku. Zatím odborníci testovali novou látku na ovcích, ale v budoucnu by ji chtěli uplatnit i v humánní medicíně;
- poněkud delikátní problém od letoška řeší na karibském ostrově S. Kitts. Tamní opice totiž kradou turistům alkoholické drinky, které popíjejí. Ovšem nutno podotknout, že valná většina z nich dokáže pít lépe než někteří lidé. Tedy s mírou a nikdy ne na lačný žaludek. Odbornou pomoc by podle odhadů potřebovalo jen 5% opic, které se pravidelně opíjejí do němoty.

Zdroj: 21. století 11/2018
Epocha 22/2018



Zkuste místo pasivního odpočinku procvičit mozek:

- vezměte papír, dvě tužky a oběma rukama najednou kreslit stejný obrázek, nebo jednou rukou kolečko a druhou čtverec;



- zkuste se česat nebo si čistit zuby nedominantní rukou;
- až půjdete nakoupit, do školy nebo tam, kam chodíte často, zkuste změnit naučenou trasu.



Zábavný koutek

Silvestrovské vtípky

Podnikatel prohání po krajině džíp a najednou zahlédne klasického bezdomovce.

Ten si jen tak sedí, pak natáhne ruku, luskně, objeví se pivo.

Podnikatel přijde k němu a ptá se, jak to dělá.

„No, víte, jednou jsem prohrabával popelnice, našel jsem takovou divnou lampu, a jak jsem ji začal čistit, objevil se džin, no a tak si teď dávám pivko.“

Podnikatel si v duchu říká „blbá socka“ a nahlas povídá:

„A neprodal byste mi tu lampu?“

Tady vám dám klíče od nového džípu, tady jsou klíče od nové vily, tady je bankovní karta, na účtu je milion.“

Bezdomovec povídá:

„No, když chcete...“ a plácnou si.

Sotva bezdomovec odjede, podnikatel začne leštit lampu, objeví se džin a podnikatel spustí:

„Chci vrtulník, zámek, kontrolní balík akcií firmy...“

„ZADRŽ!“ říká džin. „I mezi námi džiny došlo ke specializaci, neděláme všichni všechno; takže co si dáš – Gambrinus nebo Radegast?“

Řezník těsně před zavíračkou

A zůstalo mu jedno kuře, kterého by se před víkendem rád zbavil. Najednou doběhne chlapík a jakoby zázrakem se ptá:

„Máte kuře?“

Řezník: „Ano, samozřejmě.“ A vytáhne kuře z chladničky, hodí na váhu. „Kilo dvacet. Může být?“

Chlapík: „A o něco větší nemáte?“

Řezník vrátí kuře do chladničky, vytáhne to samé, trošku ho otočí, nenápadně přitlačí na váhu a říká:

„Kilo sedmdesát. Může být?“

Chlapík: „Super! Vezmu si obě!“

Ptá se syn otce: „Tati, jaké je to být opilý?“

Otec odpoví: „Vidíš ty dva psy? Když jsem opilý, vidím čtyři.“

„Tati, ale to je jenom jeden pes!“

Student právnické fakulty v Plzni přijde na zkoušku z právní logiky dutý jako bambus.

Když jej profesor dusí, student mu řekne:

„Zdá se mi, že jste nějak moc chytřej a kdoví, jestli tomu co učíte vůbec rozumíte?“

„Samozřejmě, že tomu rozumím, jsem profesor, tak se ptejte a já vám odpovím.“

„Tak dobře, pokud mi nebudete umět odpovědět, tak mi dáte zkoušku za 1! A když budete umět odpovědět, tak mě od zkoušky vyhodíte.“

„Souhlasím, tak se ptejte.“

A student říká: „Řekněte mi – Co je legální a nelogické? Co je logické a nelegální a co je nelogické a nelegální?“

Profesor nakonec nezná odpověď, a tak dá studentovi za 1.

Když odejde, profesor zatelefonuje nejlepšímu studentovi a položí mu stejnou otázku, na kterou mu šprt okamžitě odpoví.

„Pane profesore, je vám 65 let a máte 35tiletou manželku, což je legální, ale nelogické. Vaše manželka má 25tiletého milence, což je logické, ale nelegální a vy nakonec tomu milenci vaší manželky dáte zkoušku za 1, což není ani logické, ani legální.“

Pak prý právnická fakulta v Plzni nemá úroveň.

Manželský pár se vydá do města na vánoční nákupy.

Manželka se trochu zakoukala v butik s hadříky a najednou zjistí, že manžel není s ní a že ho ani nikde nevidí. Tak vytáhne mobil, zavolá, mobil zvoní a zvoní, konečně manžel:

„Haló?“ „No prosím tě, kde si, už jsem se bála, že se ti něco stalo, kde seš?“

„Ale co by se mi asi tak mohlo stát. Hele, pamatuješ se na ten zlatnickej krám, jak se ti tam před pěti lety líbil ten diamantovej náhrdelník a nemohli jsme si ho dovolit, a já ti slíbil, že jednou bude tvůj?“

Ženě se stáhne hrdlo, hrknou slzy do očí: „No samozřejmě si ten obchod pamatuju.“

„Nooo, tak já sedím v hospodě naproti!“

Žena přinese domů kocoura,

muž se s ní pohádá, že to zvíře půjde z domu, že nepatří do bytu,

a tak ho vezme pod podpaží, zaneso o tři bloky dál a pustí ho do parku.

Vrátí se domů a kocour už sedí před dveřmi.

Naštvaný ho naloží do auta, zaveze za město, vypustí ho v lese.

Vrátí se domů a kocour už zas sedí před dveřmi.

Chlap je z toho na prášky, opět jej naloží do auta, odveze nějakých třicet kiláků do druhého okresu, vypustí v nějakých bažinách.

Asi za půl hodiny volá ženě: "Kocour je doma?"

"Jo, před chvílí přišel".

"Dej mi ho k telefonu, já jsem zabloudil!"



*RADOSTNÉ VÁNOCE A
ŠŤASTNÝ NOVÝ ROK*

*přeje výbor Klubu
posluchačů a absolventů
U3V FF UK*

Uzávěrka pro příští číslo je 4. 3. 2019.

Těšíme se na Vaše příspěvky – redakce Klubu posluchačů a absolventů U3V FFUK

Příspěvky zasílejte na e-mail: ff-blogklub@seznam.cz

Příští číslo, pokud pošlete příspěvky, vyjde v březnu – předem děkujeme za spolupráci.